

ЛИСТОПАД, ЦЕ МІСЯЦЬ ДОПОМОГИ НАШІЙ ПРЕСІ.

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИКИ І РОБІТНИЦІ В ВІННІПЕГУ МОБІЛІЗУЮТЬ СВОЇ СИЛИ ДЛЯ ЛИСТОПАДОВОЇ КАМПАНІЇ.

Про значіння робітничо-фермерської преси для працюючих нас багато вже писалося. Про те, як існує, чи життєво робітничо-фермерська преса в порівнянні з буржуазною пресою, також говорилось та й ще буде говоритися, і на цьому місці згадувати про це не будемо.

Тут говоримо лише про те, **ЩО І ЯК МАСМО** зробити в листопаді для своєї преси. А зробити треба не тому лише, що так з року на рік з'їзди наших організацій ухвалюють; не тому лише, що це увійшло вже в традицію — а тому, що допомога нашій пресі потрібна і то негайно.

Наші часописи пережили через літо сян та, головною завданням травневій кампанії. Ми думали вже звертатися до читачів і організацій за допомогою в місяці вересня, але треба було допомагати "Ворієрові". І наші часописи рішили мовчати про свої недостатки, латати свої діри позичками та, як тільки було можна, щоб дати змогу товаришам не допустити до упадку "Ворієра".

Потім було вже рішено почати через жовтень до листопада, щоб не роздроблювати сил і кампанії. А тепер до місяця листопада лишилося лише 12 днів. І перед нами стає питання: чи зроблено приготування серед організацій на місяць до листопадової кампанії?

Це питання повинен поставити перед собою кожний відділ наших організацій — як дорослий, так і молоді, як мужеських, так і жіночих. Повинен поставити тому, що преса всім однаково служить і тому, що ця преса нині є в тяжкому положенні.

Від позитивного вирішення цього питання залежить не тільки розвиток і зріст нашої преси, але її існування. Ми цього не боїмося сказати твердо, бо ми робітники і наша преса така сама бідна, як і ми, бо наша преса служить найбільшій верстві робітництва і фермерства, бо вона не має інших доходів, як передплата і пресовий фонд від цих самих робітників і фермерів, робітниць і фермерок. Наші газети — "Укр. Роб. Вісті", "Фермерське Життя" і "Робітниця" не містять ніяких шахрайських та солено платних оголошень, вони не містять виборчих відозв консервативної та ліберальної партій — їх одиноким опора, це власні читачі і робітничі організації, інтереси яких вони боронять.

За те наші видання "Фермерське Життя" і "Робітниця" позбавлені урядом надлюдських капіталістів навіть права так званого "сененд ілес метер", тоб-то привілею пересилати по пошті по дешевій ціні, з якого користують всі інші газети й журнали Канади. Це значить, що ми за пересилку цих своїх часописів мусимо платити десять разів дорожче, чим платять кожний інший часопис.

А це за те, що наші часописи боронять робітничо-фермерських прав.

Та про це ми будемо ще говорити в дальших числах, а зараз питаємо всіх вас, товариші і товаришки: чи зробили або робите ви приготування до успішного переведення листопадової кампанії в користь своєї преси? Чи виладасте ви відповідні для цього плани?

Бо без відповідного приготування і без наперед складених планів кампанія не буде мати успіху. А коли не буде успіху, то дальший розвиток нашої преси таном стане під знаком запитання.

Вінніпегські робітники і робітниця, члени й членкині всіх робітничих організацій, що гуртуються при Укр. Роб. Домі з молоддю виключно, вже виробили план листопадової кампанії.

В суботу, 10. жовтня в третій годині по полудні зібрався в Укр. Роб. Домі члени й членкині всіх зарядів в числі 40 осіб і відбули спільний мітинг в справі обговорення переведення листопадової кампанії. Протягом трьох годин вони обговорювали цю справу спільно з редакційним персоналом і вирішили:

1. відіграти в листопаді чотири представлення в користь своєї преси;
2. улаштувати в листопаді п'ять концертів в користь своєї преси; два з яких будуть концерт-мітінги;
3. улаштувати велику розіграшку, триваючи рік по можливості мають бути зібрані серед членів, членкинь та симпатиків наших організацій і читачів;
4. кожний член і членкиня наших організацій обов'язані взяти листи для збирання передлат і пресового фонду, з якими піти по хатах українських робітників;
5. в суботу, 7. листопада, в день восьмої річниці жовтне-

вої революції піти по хатах тих людей, що ще не читають робітничо-фермерської преси і старатися придбати якнайбільше нових передплатників;

6. в середу, 11. листопада, в день третьої річниці смерті борців-революціонерів Степана Мельничука і Петра Шеремети відіграти представлення "Дванадцять", або улаштувати величавий концерт мітінг в їх честь.

Ось зворотці плану листопадової кампанії, а користь робітничо-фермерської преси українських робітників і робітниць в Вінніпегу.

Для переведення цього плану в життя вибрано шість підкомітетів в такому складі:

Театральний з п'яти осіб; концертний з п'яти осіб; технічний з п'яти осіб; розіграшковий з одинадцяти осіб; пресовий з трьох осіб; і контрольний комітет з трьох осіб. Всі ці підкомітети разом творять листопадовий комітет, який керуватиме цілою кампанією.

Наводимо це тут, як примір для організацій в інших місцевостях і кличемо:

Товариші й Товаришки! Наша робітничо-фермерська преса служить однаково як робітникам і робітницям в Вінніпегу, так і поза Вінніпегом. Тому станьмо всі разом солідною лавою на допомогу своїй пресі в місяці листопада! Всі робітничо-фермерські, жіночі та молоді організації в місцевостях повинні залучити свої сили разом в місяці листопада і працювати дружно й солідарно для своєї преси! Кожний читач і читачка з поодиноким повинні взяти активну участь в цій кампанії.

Кожний передплатник повинен придбати хоч одного нового передплатника.

Пам'ятайте, що наша преса, це наша колективна мова, наш організатор, вчитель і оборонець!

Він для нас працює стало, а ми для нього попрацюймо місяць листопад!

До праці товариші і товаришки!

КОМІТЕТ.

ВИЩИЙ ОСВІТНІЙ КУРС.

Крок за кроком все вперед. Хай малим кроком, але поступово вперед, не стіймо на місці.

Вищий Освітній Курс — це перша спроба нашої вищої школи, утримуваної центами наших організацій. Це спроба, яка має стати підвалиною для заснування сталої вищої робітничої школи.

Тому, що справу повинні підтримувати не лише організації, але й поодинокі робітники і робітниця та фермери.

Нам в організації і в житті потрібні три головні речі: наука, наука і наука. А для цього треба заснувати школу не лише шість-місячну, але поглиблену, школу, що існувала-б зимою й літом.

Треба створити школу, яка до певної міри сама себе оплачувала-б, щоб не жевратити на неї. Це повинно стати головним завданням садиучого з'їзду ТУРФДім. Є багато робітників, що пішли-б до школи літом (майнери), а є багато, що пішли-б зимою.

Для такого сталого існування школи треба власного відповідного приміщення. А це улекшило-б можливість утримання, хоч це справа майбутнього, але це не так далеко.

Тепер на черзі дня — перша спроба цієї школи. Від її успіху залежить, чи буде наша організація мати сталу школу. А її успіх залежить від матеріальної підтримки, яку її дадуть всі відділи і поодинокі члени.

Бо як будуть фонди — буде відповідне приміщення, учтелі і відповідно поставлене навчання.

До цього часу фонди наспівують поволі. Ще третини потрібних фондів нема в руках. Але Вищий Освітній Курс пічється в проголошений час. Ц.В.К. ТУРФДім сподіється, що всі відділи виповнять другу розкладку і відіграють по одному представленню на В.О.К. А це дасть змогу зразу поставити курс як слід.

Візьміть це, товариші і товаришки на увагу і попрацюйте до 1. листопада для Вищого Освітнього Курсу.

Звізаємо всіх потверджених на організації і власний коштом апікантив негайно повідомити Ц.В.К. ТУРФДім про своє рішення після того, як отримали повідомлення, що вони прийняті. Якщо такого повідомлення не буде отримано в найближчих днях головним відділом, що прийняті на коштом організації, то вони втрачуть свій привілей, бо на їх місце будуть прийняті, на організаційний коштом інші апіканти. Деякі апіканти, поки не знали, як справа має бути, все запитували листами, а як отримали повідомлення, то вже не потрудились навіть відписати. Уважайте, товариші, бо будете відказувати, але не на Ц.В.К., а на свою власну недбалість.

Після останнього поквітвання в "У.Р.В." фондів на В.О.К. наспівали фонди з таких місцевостей:

ДО ЦЕНТРАЛЬНОГО ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ ТУРФДІМ.

Ріджайна, Саск.

Дорогі Товариші! В залученні засламо Вам \$60.00, з чого прому вислати нам за \$10.00 членських стемів а \$50.00 дописати нам на дальній рати на Вищій Освітній Курс.

Допомога для В.О.К. в час на денім порядку.

3 товаришским привітом, Н. Стефанюк, секр.-скарбник. ЗАМІТКА Ц.В.К. Ріджайна засламо на В.О.К. по день 15. жовтня разом \$121.20 включачою в цю суму і \$10.00, які надіслали Драмспігартук при відділі ТУРФДім в Ріджайні.

Вест Форт Вайлс, Ont.

Дорогі Товариші! Засламо поштовий переказ на суму \$39.50, які просимо зачислити як другу рату нашого відділу на Вищій Освітній Курс.

Ми робимо дальші заходи, прийти з допомогою Вищій Освітній Курсові.

3 товаришским привітом, В. Свучук, секр.-скарбник.

Колмен, Алта.

Дорогі Товариші! В залученні цього листа висламо Вам поштовий переказ на суму \$12.50, які просимо зачислити нам як другу рату на Вищій Освітній Курс.

Ми про Вищій Освітній Курс не можемо забути, бо знаємо, що він під цей час являється однією з найважливіших справ і тому приймаємо, що доти не перестанемо збирати фонди на його підтримання, доки він не буде успішно закінчений.

3 товаришским привітом, В. Семелюк, секр.-скарбник.

Оттава, Ont.

Дорогі Товариші! Члени нашого відділу дого не надумувалися взяти грошей на Вищій Освітній Курс, але такі себе оподатували по одному дозароні і зараз висламо на ту цінь \$13.50, а в короткі вийшло решту, коли лише решта членів переїз з їхніх домі.

Щодарствте гої устроїти в нас коїи хто-б захотів і тому мусимо оподаткувати себе.

3 товаришским привітом, П. Гайдейчук, секр.-скарбник.

Перд'ю, Саск.

Дорогі Товариші! В залученні засламо Вам \$12.50 на другу розкладку на Вищій Освітній Курс.

В нас зараз роблять дальші заходи, щоб прийти з поміччю В.О.К. 3 товаришским привітом, М. Лемік, прот. секр.

Ді Пес, Ман.

Дорогі Товариші! Ми отримали рахунок другої розкладки на В.О.К. і зараз такі то самого дня на засіданні заряду відділу обговорили цю справу і рішили висламувати гроші в сумі \$22.50 і заслати Ц.В.К. як другу рату на В.О.К.

Приніть її від нас на цю важну цінь, а в короткі сподіється від нас дальшої допомоги.

3 товаришским привітом, П. Огородник, секр.-скарбник.

Лондон, Ont.

Дорогі Товариші! Друїть, що так не в час висламо свою першу розкладку в сумі \$3.00 на Вищій Освітній Курс. Не ми цему винні, але кляті обставини, серед яких приходить справа переживати. Та ми тої думки, що більше та ми писати пізно, як ніколи. Будемо в майбутньому старатися ще придбати фондів на цю цінь.

3 товаришским привітом, І. Дікув, секр.-скарбник.

3 поля науки і техніки

ЛІКУВАННЯ ПО РАДІО.

В Залученні Державах зроблено спробу передачі рентгенівських негативів з Нью Йорку до Шікаго. В Шікаго вийшов цілком виразний позитив.

Одноразом з цим американська компанія електрики удосконала й спростила рентгенівський фотографічний апарат настільки, що фотографувати може й неспеціаліст.

Усе це відкриває нові перспективи: трапився, наприклад, складний злом ноги чи руки в мешкавця якогось маленького міста; там нема спеціаліста-хірурга. Тоді місцевий лікар неспеціаліст робить рентгенівський знімок, передає його по радіо в велике місто спеціалістові хірургові і цей телефоном подає потрібні вказівки й поради. Після цього зовсім не потрібні шкідливі для хорого переїз та, зайві витрати, бо можна негайно й вчасно дати хорому потрібну поміч.

Малпи похожі на людей.

Кіндія, тело в французькій Гвінеї, то дуже дивна місцевість. Не живуть там ніякі люди, лише около вісімдесять похожих на людей малп. Францу-

зький уряд спитав Пастерський Інститут, чи не оснував-би там дослідну стацію, щоб мали допровадити, так сказати, на вищій ступінь цивілізації, наскільки можливо дохождою на людську цивілізацію. Оконечна цінь цих дослідів була-б: перещеплювання здорових малпичих железів хорим людям. Малпи живуть у тому селі в хатинах, а доглядає їх одна Мурикан. Вона випроваджує своїх вихованців дівчі на день на прохід. Малпи сідують при великому столі під голім небом, при чому послуговуються вилками і ножами, спеціально для них зладженими.

МАЛПИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ЕВОЛЮЦІЇ.

З Гімалійських гір в Азії привезено для університету Джана Голкіна в Балтморі 20 малп. Університет буде вивчати на них закони еволюції. Ці спостереження відбуваються вже протягом багатьох років. Університет пічє сліди-ти за фізичним станом малп. Професор Гартман каже, що малпи винайшли прекрасну поживу, якої не винайшов чоловік.

ВСЯЧИНА

Такий такого миде. — Президент Річпосполитої Польської Войцеховскі відзначив тим, що не помилював ще ні одного політичного в'язня, за-судженого на смерть. Зате недавно він помилював Степана Гордлічка, що вбив махуку; Петра Рокосовського, що вбив жінку; звільнив від кари на-чальника млавської в'язниці Тадея Козевського, що розстріляв громадські гроші.

Крук крукові. — Польська делегація на конгрес "міжко-зюничьких комбатантів" дала нагороду командантові фашистської поліції генералові Гонзагові за проїтуту робітничу кров.

Процесія засуджених. — На вулицях Шангаю, в Китаю, можна було бачити недавно цікаву церемонію. Китайське військо обводило по вулицях міста а також по вулицях чужоземної дільниці 12 засуджених на смерть бандитів, яких потім розстріляно.

Ювілей міста. — В другій половині місяця вересня н. р. голандське місто Амстердам

святкувало 650-літній ювілей свого існування. Світо мало загально-національний характер.

Кемаль Паша за волею жінок. — Турецький прем'єр Кемаль Паша заявився проти закриття обличчя жінок могометаном. Він сказав, що смішно, коли жінка соромиться свого обличчя. Уряд робить приготування для внесення багатьох старих дивацьких законів.

Редактора за грати. — Дня 27. вересня арештовано у Львові Дмитра Палієва, начальника редакції "Нового Часу". Його відправлено до Стрия.

Міліон неграмотних. — Угорський міністер освіти заповів, що на Угорщині треба-к-и це найбільшій число народних шкіл, бо на 8 мільонів людно-сти є там один мільон неграмотних.

Міліони пішли з димом. — За минулий рік населення Німеччини скурило цигареток вартості 125 мільонів дол.

М. ІРЧАН

В обороні робітничо-селянських героїв Мельничука і Шеремети

До редакції "Укр. Роб. Вістей".

Шановні Товариші!

Не відоміє помістити на сторінках робітничого часопису цю статтю і пробаєте, що забіраю так багато дорогого місця. Однак ця справа на стільки важна, що вважаю за потрібне висвітлити її до подробиць.

3 товаришским привітом,

М. Ірчан.

ГАНЬБЛЯТЬ ПАМ'ЯТЬ ВЕЛИКИХ БОРЦІВ.

Хоч до третьої річниці героїської смерті робітничо-селянських героїв, т.т. Мельничука Степана, Шеремети Петра і Цепка Івана залишився майже місяць, я примушений вже тепер написати дошу етаттю, що перед широким українським працюючим загалом по обох боках океану змити з тих смілих борців ганебну брехню, яку саме кинув на них на сторінках вінніпегського "Українського Голосу" якийсь Д. Д. Лещиншин. Діло в тому, що цей тип в вище згаданому часописі в ч. 41, з 14. жовтня 1925, в несовісний спосіб намагається "доказати" в статті "Мельничук та Шеремета" (Подробиці

їх розстрілу — й "Дванадцятка" М. Ірчана), що т.т. Мельничук і Шеремета не були ніякими повстанцями, тільки "переправлялися через Галичину на Чехословаччину, щоб докінчити свої студії", що брехнею є неначе Мельничук співав перед розстрілом "Інтернаціонал", що перед смертю Мельничука і Шеремета такі сповідалися і причащалися, що ніяких фірварків вони в Галичині не палили, та що я, в своїй драмі "Дванадцять", поробив обох провідників повстанчої ватаги — більшовиками-комуністами. Пан Д. Д. Лещиншин їде аж так далеко, що закидає мені злочин за написання драми "Дванадцять" і це найкраще свідчить про "культурність" цієї людини, яка по теперішній методи, без найменшого надумання, може кожну правду, нелюбу й вважати злочинном.

Я, особисто, шаную переконання кожної людини, навіть ворожої мені, але — якщо ці переконання дійсно чесні і ідеїні. Завжди я був і буду великим прихильником критики, але — якщо вона серйозна, культурна і річева. І завжди я був і буду неумолимим ворогом всякого нахабства, брехні і подлости, байдуже, чи

матимуть вони місце між ворогами моїх переконань, чи між моїми однодумцями.

Всякі напасти ріжних невідповідальних людей я звичайно ігнорую, бо вважаю за негідне відповідати їм і тратити на це час. І в цьому випадку, як-би це торкалося тільки моєї особи, я не відповів-би ані слова. Але діло в тому, що пан Д. Д. Лещиншин згаданій статті "Українського Голосу" присвячує більше уваги т.т. Мельничукові й Шереметі, як мені, і своєю писаниною оганьблює пам'ять робітничо-селянських героїв — аж по трьох роках їхньої героїської смерті. Цього промовчати я не можу не тільки, як одностудець розстріляних товаришів, але теж як їх найбільший товариш-друг.

Щастя хотіло, що власне мені доводиться опрокдати брехні пана Д. Д. Лещиншина і змивати прилюдно пляму, кинену ним по трьох роках смерті на т.т. Мельничука й Шеремету. Кажу "щастя" тому, що може я одиний між Українцями по обох боках океану найбільше присвятив уваги історії повстанчої ватаги т.т. Мельничука, Шеремети й Цепка і вже третій рік збираю всі можливі матеріали про них. Сьогодні в моїй збірці знаходяться не тільки ріжні фотографії розстріляних товаришів з дитячих аж до останніх літ, не тільки витички з ріжних газет (українських чи чужих) про їх боротьбу й смерть, не тільки їхні власноручні передсмертні листи, але й усі їхні листи з Радянської України до рідних, стрілецькі-стінні часописи з Рад. України, в яких є статті т.т. Мельничука, Шеремети й Цепка, спомини рідних і товаришів про них, народні пісні про їхню смерть і докладні життєписи та стенографова-

не оповідання одяго з оборонців розстріляних товаришів підчас нагого суду в Чорткові проф. дра В. Старосольського. Як бачите, мені в цій відповіді доведеться покористуватися таки вичерпуючим матеріалом, дійсними документами, а не балаканиною, як це робить пан Д. Д. Лещиншин на сторінках "Українського Голосу". Можливо, що з цієї статті вийде ціла біографічна розвідка про розстріляних товаришів, але по моїй думці вона принесе тільки користь, бо цих героїв глибоко шанують теж широкі шривуючі маси по обох боках океану і з цієї статті ще більше познайомляться з життям та боротьбою безсмертних Борців.

ХТО ТАКИЙ Д. Д. ЛЕЩИНИН?

Доки приступимо до справи, варто познайомитися бачше з паном Д. Д. Лещиншином, бо мимоволі кожному, хто читатиме ці рядки, насується питання: хтож він такий? Признаюся, що я вперше в життю чув це назвико і з подібною людиною ніколи не зустрічався. Правда, цей пан зазначає, що він "особисто знав Мельничука", але це не зворушує мене, бо тут, в Канаді, я зустрічав вже багато таких, що називали себе не тільки "особисто знайомими", але й "товаришами" Мельничука, а коли я почав розспитувати їх про подробиці цього "знайомства" або "товаришування", то звичайно кінчилися на такій відповіді:

— Мені видається, що я його знав, але видно — це не той... Я знав одного Мельничука і т.д.

(Далі буде).

ЧИ ВИ ВЖЕ МАСТЕ

найновішу книжку відомого пролетарського письменника М. ІРЧАНУ

КАРПАТСЬКА НІЧ

що недавно вийшла з друку? Якщо не маєте її ви самі, або ваші знайомі, то постарайтеся купити, і будете мати корисну книжку в хаті. Не тратьте вона вартості майже тоді, як ви перечитаете її. Це дошка повість з веселих часів в Галичині і з життя робітництва в Америці. Коли читаете, то не забудьте так дого відірватися від книжки, доки не перечитаете до кінця.

Письменник М. Ірчан сам перелив віну і пірно описує всі ті страшні події в старому краю. Читачи "Карпатської Ніч" вірнічоско багато дізнає і то найбільш приступний спосіб, бо ніяк іншею ніхто не знав-якім зрозумілою мовою. Народолюбна вона на найкращому папері, оладивна з артистичним малюнком в двох кольорах.

КУПІТЬ, А НІКОЛИ НЕ ПОЖАЛІТЕ! РОЗПОВСЮДНОУЄТЬ СЕБЯ ЦІ КНИЖКИ.

Вислаються ґиблики за попереднім надісланням грошей. ЦІНА 50 ЦЕНТИВ ЗА КНИЖКУ.

Замовлення з грішним пошлати на таку адресу: Ukrainian Labor News Cor. Pritchard & McGregor Winnipeg, Man.